

Journal of Chemistry and Technologies

pISSN 2663-2934 (Print), ISSN 2663-2942 (Online).

journal homepage: http://chemistry.dnu.dp.ua

UDC 546.05 + 546.06 QUANTUM CHEMICAL MODELING OF ORTHOSILICIC ACID CLUSTERS WITH SOME ACIDS IN AQUEOUS SOLUTION

Artem H. Mandryka¹, Oleksandr O. Pasenko¹, Viktor H. Vereschak¹, Yevhen S. Osokin^{2*} ¹Ukrainian State University of Chemical Technology, 8, Gagarina Ave., 49005 Dnipro, Ukraine ²Oles Honchar Dnipro National University, 72 Gagarin Ave., Dnipro 49010, Ukraine Received 3 June 2022; accepted 5 July 2022, Available online 25 July 2022

Abstract

A theoretical study at the DFT level was performed, where the energy parameters of hydrogen bonds for $H_4SiO_4 \cdot L$ composition clusters were shown, where L is H_2O , CH_3SO_3H , $CH_3SO_3^-$, H_3PO_4 , $H_2PO_4^-$, HPO_4^{2-} , PO_4^{3-} , HSO_4^- , SO_4^{2-} , and their reactions of accession, exchange with the corresponding equilibrium constants. It has been shown that the stability of the H_4SiO_4 molecule increases in the series $HSO_4^- < CH_3SO_3^- < H_2PO_4^- < SO_4^{2-} < PO_4^{3-} < HPO_4^{3-}$. As a result of this research found that the greatest stability of the H_4SiO_4 molecule is observed in the presence of the anion HPO_4^{3-} as a ligand. Analysis of the calculations showed that with increasing degree of dissociation of ligands there is a nonlinear trend of changes in binding energy depending on the nature of the ligand. It has been shown that all the acids studied form two hydrogen bonds with the OH groups of orthosilicic acid. The dependences of the free Gibbs energy on the total charge of orthophosphate acid and the total binding energy of intermolecular hydrogen bonds on the free Gibbs energy of the cluster formation reaction with orthophosphate anions are shown. The binding features of the Bransted center are shown on the example of the cluster [H_5SiO_4^+·CH_3SO_3^-].

Keywords: quantum chemical modeling; hydrogen bond energy; Gibbs free energy; equilibrium constants; orthosilicic acid; methanesulfonic acid; orthophosphate acid; sulfuric acid; the center of Bronsted.

КВАНТОВО-ХІМІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ КЛАСТЕРІВ ОРТОСИЛІКАТНОЇ КИСЛОТИ З ДЕЯКИМИ КИСЛОТАМИ У ВОДНОМУ РОЗЧИНІ

Артем Г. Мандрика¹, Олександр О. Пасенко¹, Віктор Г. Верещак¹, Євген С. Осокін^{2*} ¹Український державний хіміко-технологічний університет, просп. Гагаріна, 8, Дніпро, 49000, Україна ²Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, просп. Гагаріна, 72, Дніпро, 49010, Україна

Анотація

У роботі проводилось теоретичне дослідження на рівні DFT, де було показано енергетичні параметри водневих зв'язків для кластерів складу H4SiO4 · L, де L – H2O, CH3SO3H, CH3SO3⁻, H3PO4, H2PO4⁻, HPO4²⁻, PO4³⁻, HSO4⁻, SO4²⁻, та їх реакції приєднання, обміну з відповідними константами рівноваги. Було показано, що стабільність молекули H4SiO4 підвищується в ряду HSO4⁻ < CH3SO3⁻ < H2PO4⁻ < SO4²⁻ < PO4³⁻, BCтановлено, що найбільша стійкість молекули H4SiO4 спостерігається в присутності аніону HPO4³⁻, в якості ліганду. Аналіз розрахунків показав, що з підвищенням ступеня дисоціації лігандів спостерігається нелінійна тенденція зміни енергії зв'язування водневих зв'язків в залежності від природи самого ліганду. Показано, що всі досліджувані кислоти утворюють по два водневі зв'язки з OH-групами ортосилікатної кислоти. Показані залежності вільної енергії Гіббса від сумарного заряду ортофосфатної кислоти та сумарної енергії зв'язування міжмолекулярних водневих зв'язків від вільної енергії Гіббса реакції утворення кластерів з аніонами ортофосфатної кислоти. Показано особливості зв'язування центру Бренстеда на прикладі кластеру [H₅SiO4⁺ · CH₃SO₃⁻].

Ключові слова: квантово-хімічне моделювання; енергія водневих зв'язків; вільна енергія Гіббса; константи рівноваги; ортосилікатна кислота; метансульфонова кислота; ортофосфатна кислота; сульфатна кислота; центр Бранстеда.

*Corresponding author: e-mail address: osokin@cf.dnu.dp.ua © 2022 Oles Honchar Dnipro National University; doi: 10.15421/jchemtech.v30i2.258938

Вступ

Ортосилікатна кислота є переважною біодоступною формою Силіцію [1; 2]. Вона важливу функцію відіграє у розвитку структурної цілісності біологічних організмів [3]. Проте ортосилікатна кислота у водному розчині існує в дуже незначних кількостях [4], є досить нестабільною і легко переходить у недоступні полімерні форми [5]. Стабілізація ортосилікатна кислоти у водному розчині відбувається за рахунок зв'язування її з різноманітними органічними та неорганічними сполуками [6]. У попередній роботі [7] проводилось дослідження впливу сульфатної, ортофосфатної та метансульфонової кислот на стабільність водних розчинів ортосилікатної кислоти. Було показано, що різні органічні та неорганічні кислоти по різному стабілізують розчини ортосилікатної кислоти. Але ще залишаються не до кінця вивченими зв'язування особливості ортосилікатної кислоти з цими сполуками. Експериментальні методи дослідження стабільності ортосилікатної кислоти £ досить ускладненими, тому в якості альтернативного методу дослідження можна використовувати квантово-хімічне моделювання. Метою роботи було дослідження енергії міжмолекулярних водневих зв'язків, а також структури мономерних кластерів складу [H₄SiO₄ · L], де L – H₂O, CH₃SO₃H, CH₃SO₃-, H₃PO₄, H₂PO₄⁻, HPO₄²⁻, PO₄³⁻, HSO₄⁻, SO₄²⁻.

Методологія обчислень

Квантово-хімічне моделювання виконували з використанням програмних пакетів Gaussian [8] та AIM2000 [9]. Оптимізацію геометрії кластерів виконували за допомогою DFT-методу з використанням гібридного функціоналу ВЗLYР [10-12]. Всі атоми в системах описані за допомогою базисного набору 6-311++G(d, p) [13], який був обраний нами. оскільки є досить точним для розрахунків кластерних сполук на основі кремнію [14-16]. Вплив розчинника води був врахований за допомогою моделі поляризаційного континууму РСМ [17;18]. За допомогою методу OTAIM [19] було топологічний аналіз функцій проведено розподілу електронної густини $\rho(r)$. У цьому методі електронна густина задавала скалярне поле в тривимірному просторі, яке може бути охарактеризоване сукупністю його екстремальних точок (ліній, поверхонь, особливих точок і т. д). Для з'ясування

топології електронної густини (тобто функції $\rho(\mathbf{r})$) був використаний градієнт електронної густини. Точка, де розв'язок диференційного рівняння (градієнта електронної густини) дорівнює нулю, є критичною точкою (КТ). Тип КТ обумовлюється знаками власних значень матриці Гессе. Власні значення матриці Гессе визначають тип КT, i записуються – (ω ; λ), де ω – ранг матриці (число ненульових власних значень), а λ алгебраїчна сума знаків власних значень. У даній роботі розраховували КТ типу (3; -1), ЦЯ КΤ виступає індикатором оскільки хімічного зв'язку і представляє собою сідлову точку, яка знаходиться між двома максимумами електронної густини (тобто атомами), які утворюють міжмолекулярний водневий зв'язок (ВЗ). Цей метод успішно використовується міжмолекулярних для взаємодій кластерних та комплексних сполук [20; 21]. Енергію B3 розраховували 32 рівняння Еспінози допомогою [22]: $E_b = 0.5 \cdot v(r)$, де E_b – енергія зв'язування, v(r) – густина потенціальної енергії у відповідній критичній точці (3; -1). Константи утворення кластерів розраховували за формулою [23]: рК = $\Delta G / 2.303 \cdot R \cdot T$. Вільну енергію Гіббса реакцій утворення кластерів розраховували за результатами коливальвалього спектру. Критерієм того, що після оптимізації система кластеру досягла мінімуму електронної була відсутність енергії, негативних частот. коливальних Для кластеру [H₄SiO₄·CH₃SO₃H] вивчали механізм утворення кислотних центрів Бренстеда [24-27], оскільки це явище додатково може стабілізувати стійкість ортосилікатної кислоти, де в процесі моделювання було розраховано енергію активації та особливості будови водневих зв'язків. Всі розрахунки виконували для стандартної температури.

Результати та обговорення

Результати розрахунків показали, що всі досліджувані кислоти утворюють по два зв'язки водневих 3 ОН-групами ортосилікатної кислоти (табл. 1). Кластер H₄SiO₄·H₂O був розрахований для можливості порівняння з іншими лігандами. З табл. 1 видно, що $H_4SiO_4 \cdot CH_3SO_3H$ утворюють E_b , близькі за енергією до молекул води: -53.16 -50.95кДж/моль відповідно. та V депротонованому вигляді СН₃SO₃- з H₄SiO₄ значення енергії Е_b майже вдвічі більше та становить -96.24 кДж/моль.

Table 1 Таблиця 1

Clusters	ΔG_{r} ,	рК	Bond lengths, Å			E _b , kJ/mol	
	kJ/mol		H-bond ₁	H-bond ₁	H-bond ₁	H-bond ₁	Σ(H-bond)
$H_4SiO_4 \cdot H_2O$	24.20	4.24	1.859	2.042	-33.03	-20.13	-53.16
$H_4SiO_4 \cdot CH_3SO_3H$	24.88	4.36	1.908	1.911	-25.61	-25.34	-50.95
H₄SiO₄ · CH ₃ SO ₃ -	-2.51	-0.44	1.729	1.731	-48.21	-48.03	-96.24
$H_4SiO_4 \cdot H_3PO_4$	-9.82	-1.72	1.670	1.726	-58.74	-48.22	-106.96
$H_4SiO_4 \cdot H_2PO_4^-$	-13.98	-2.45	1.686	1.684	-56.48	-56.78	-113.26
H4SiO4 · HPO4 ²⁻	-45.71	-8.01	1.539	1.544	-93.96	-92.31	-186.27
$H_4SiO_4 \cdot PO_4^{3-}$	-97.79	-17.13	1.593	1.653	-86.23	-79.06	-165.30
H₄SiO₄ · HSO₄-	6.79	1.19	1.780	1.781	-40.24	-40.18	-80.42
H ₄ SiO ₄ · SO ₄ ²⁻	-22.75	-3.99	1.626	1.634	-69.95	-67.95	-137.90

Енергії водневих зв'язків мономерних кластерів складу H4SiO4·L

Було встановлено, що з підвищенням ступеня дисоціації лігандів спостерігається нелінійна тенденція зміни енергії Е_b в залежності від природи самого ліганду. Так, кластерів з метансульфоновою для та сульфатною кислотами сума енергій E_b ступеня підвищується зі зростанням ïx дисоціації, ортофосфатної а для спостерігається початку підвищення 3 (-106.96 → -113.26 → -186.27 кДж/моль), а потім зниження (-186.27) $\rightarrow$ 165.30 кДж/моль) енергії *Е*_b у кластері $H_4SiO_4 \cdot PO_4^{3-}$.

Показано, що найбільша стійкість молекули H₄SiO₄ спостерігається в

присутності молекул HPO₄²⁻, сума міжмолекулярних B3 яких, складає –186.27 кДж/моль (рис. 1). Таким чином, стабільність молекули H₄SiO₄ підвищується в ряду HSO₄⁻ < CH₃SO₃⁻ < H₂PO₄⁻ < SO₄²⁻ < PO₄³⁻ < HPO₄³⁻.

Проводили розрахунки вільної енергії Гіббса реакцій утворення кластерів за стандартних умов (1):

 $H_4SiO_4 + L = [H_4SiO_4 · L],$ Δ*G_r* (1). З табл. 1, видно, що кластери [H₄SiO₄·H₂O], [H₄SiO₄·CH₃SO₃H] та [H₄SiO₄·HSO₄-] мають позитивні значення Δ*G_r*, тобто самовільний процес утворення таких кластерів термодинамічно ускладнений.

Fig. 1. Cluster structure [H4SiO4 · HPO4²⁻] Рис. 1. Структура кластеру [H4SiO4 · HPO4²⁻]

На рис. 2 видно, що для дисоційованих кластерів $[H_4SiO_4 \cdot H_nPO_4]^{n-3}$ спостерігається лінійна залежність значень вільної енергії ΔG_r від сумарного заряду ортофосфатної кислоти

(але $[H_4SiO_4 \cdot H_3PO_4]$ не входить в цю залежність). ΔG для $[H_4SiO_4 \cdot H_3PO_4]$ та $[H_4SiO_4 \cdot H_2PO_4]^-$ має близькі значення в порівняні з дисоційованими формами.

Fig. 2. Dependence of Gibbs free energy on the total charge of orthophosphate acid Рис. 2. Залежність вільної енергії Гіббса від сумарного заряду ортофосфатної кислоти

Аналіз залежності сумарної енергії зв'язування міжмолекулярних водневих зв'язків від вільної енергії Гіббса реакцій утворення кластерів показав (рис. 3), що кластери $[H_4SiO_4 \cdot H_3PO_4]$, $[H_4SiO_4 \cdot H_2PO_4]^-$ та [H₄SiO₄·PO₄]³⁻ мають лінійну залежність, але кластер [H₄SiO₄·HPO₄]²-не потрапляє до цього списку і, як зазначалося вище, має найвище значення сумарної енергії зв'язування Ефективний водневих зв'язків. заряд

Малікена на атомах Si в ряду [H₄SiO₄·H₃PO₄], [H₄SiO₄·H₂PO₄]⁻, [H₄SiO₄·HPO₄]²⁻, [H₄SiO₄·PO₄]³⁻ зменшується закономірно 1.377 → 1.320 → 1.293 → 1.246 кДж/моль, відповідно.

В процесі оптимізації кластеру $[H_4SiO_4 \cdot PO_4]^{3-}$ виявилось, що PO_4^{3-} -аніон депротонує молекулу H_4SiO_4 , таким чином утворюється кластер $[H_3SiO_4 - HPO_4^{2-}]^{3-}$ (рис. 4).

Fig. 3. Analysis of the dependence of the total binding energy of intermolecular hydrogen bonds on the Gibbs free energy of cluster formation reactions [H₄SiO₄·H_nPO₄]ⁿ⁻³

Рис. З. Аналіз залежності сумарної енергії зв'язування міжмолекулярних водневих зв'язків від вільної енергії Гіббса реакцій утворення кластерів [H4SiO4·HnPO4]ⁿ⁻³

Fig. 4. Intermolecular proton transition in the cluster [H₃SiO₄-·HPO₄²⁻]³⁻ Рис. 4. Міжмолекулярний перехід протону у кластері [H₃SiO₄-·HPO₄²-]³⁻

Досліджували реакції обміну кластерів з ортосилікатною кислотою (ДGex - вільна енергія Гіббса реакцій обміну). Було показано, що Δ*G*_{ex}приєднання молекулярної форми метансульфонату до [H₄SiO₄·H₂O] (2) має

близьке до нуля значення, що говорить про рівноважність процесу, тобто молекули H₂O та СН₃SO₃Н можуть рівновірогідно витісняти

 $[H_4SiO_4 \cdot H_2O] + CH_3SO_3H = [H_4SiO_4 \cdot CH_3SO_3H] + H_2O$ 0.68 кДж/моль (2)До того Ж депротонована форма [H₄SiO₄·H₂O] (3) вже самовільно вступає в метансульфонату в процесі взаємодії з реакцію:

$$[H_4SiO_4 \cdot H_2O] + CH_3SO_3 = [H_4SiO_4 \cdot CH_3SO_3] + H_2O - 26.71 \ \kappa \# \text{моль}$$
(3)

Нижче наведені реакції обміну кластерів [H₄SiO₄·H₂O] з аніонами сульфатної кислоти:

$$[H_4SiO_4 \cdot H_2O] + HSO_4^- = [H_4SiO_4 \cdot HSO_4^-] + H_2O$$

$$[H_4SiO_4 \cdot H_2O] + SO_4^{2-} = [H_4SiO_4 \cdot SO_4^{2-}] + H_2O$$

Видно, що реакція (4) за участі аніону HSO₄протікає дещо гірше, ніж з аніоном $CH_3SO_3^{-}(3)$, та перебіг реакції з SO₄²⁻-аніоном (5) відбувається майже вдвічі більш вірогідніше,

$$[H_4SiO_4 \cdot H_2O] + H_3PO_4 = [H_4SiO_4 \cdot H_3PO_4] + H_2O [H_4SiO_4 \cdot H_2O] + H_2PO_4^- = [H_4SiO_4 \cdot H_2PO_4^-] + H_2O [H_4SiO_4 \cdot H_2O] + HPO_4^{2-} = [H_4SiO_4 \cdot HPO_4^{2-}] + H_2O [H_4SiO_4 \cdot H_2O] + PO_4^{3-} = [H_4SiO_4 \cdot PO_4^{3-}] + H_2O$$

Процеси приєднання Н₃РО₄(6) або Н₂РО₄-(7) до [H₄SiO₄·H₂O] мають близькі значення ΔG_{ex} : -34.02 та -38.18 кДж/моль відповідно. Кожна наступна за ступенем дисоціації молекула аніону ортофосфатної кислоти

одна одну:

ніж з CH₃SO₃-. Аналогічно були розраховані ΔG_{ex} для реакцій обміну з молекулою та аніонами ортофосфатної кислоти:

–34.02 кДж/моль	(6)
–38.18 кДж/моль	(7)
-69.91 кДж/моль	(8)
–121.99 кДж/моль	(9)

приєднується в 1.7–1.8 більшим ΔG_{ex} ніж попередня (реакції (8) та (9)). І для аніону РО₄³⁻ Δ*G*_{ex} становить найбільше значення серед досліджуваних кислот: -123 кДж/моль.

Досліджували рівноваги: механізм $H_4SiO_4 + CH_3SO_3H \iff [H_5SiO_4 + CH_3SO_3 -] \iff [H_4SiO_4 + CH_3SO_3H],$

а також особливості зв'язування перехідного стану. Молекула метансульфонової кислоти в процесі взаємодії з ортосилікатною кислотою віддає протон останній, з утворенням так званого центру Бренстеда (рис. 5). Він є перехідним станом, що підтверджується наявністю однієї негативної коливальної частоти. Енергія Гіббса переходу

[H₄SiO₄·CH₃SO₃H] склала $[H_5SiO_4^+ \cdot CH_3SO_3^-] \Leftrightarrow$ 107.95 кДж/моль, а енергія активації утворення перехідного стану [H₅SiO₄+⋅CH₃SO₃-] 114.88 кДж/моль. склала Також були розраховані енергії водневих зв'язків для $[H_5SiO_4^+ \cdot CH_3SO_3],$ -31.27 які склали та -31.56 кДж/моль, між'ядерні відстані - 1.979 та 1.968 Å, відповідно.

Fig. 5. Cluster structure [H₅SiO₄+•CH₃SO₃-] Рис. 5. Структура кластеру [H₅SiO₄+•CH₃SO₃-]

Висновки

Було показано, що стабільність молекули H_4SiO_4 підвищується в ряду $HSO_4^- < CH_3SO_3^- < H_2PO_4^- < SO_4^{2-} < PO_4^{3-} < HPO_4^{3-}$. Встановлено, що найбільша стійкість молекули H_4SiO_4 спостерігається в присутності аніону HPO_4^{3-} в якості ліганду. Аналіз розрахунків показав, що з підвищенням ступеня дисоціації лігандів спостерігається нелінійна тенденція зміни енергії E_b в залежності від природи самого ліганду. Показано, що всі досліджувані кислоти утворюють по два водневих зв'язка з ОН-групами ортосилікатної кислоти. У роботі були розраховані вільні енергії Гіббса та

References

- [1] Chappell, H. F., Jugdaohsingh, R., Powell, J. J. (2020). Physiological silicon incorporation into bone mineral requires orthosilicic acid metabolism to SiO₄⁴⁻. *Journal* of the Royal Society Interface, 17(167), 1-10. https://doi.org/10.1098/rsif.2020.0145
- [2] Putko, P., Kwaśny, M. (2020). Bioavailable silicon forms in dietary supplements. *Biuletyn Wojskowej Akademii Technicznej*, 69(2), 35–41. http://dx.doi.org/10.5604/01.3001.0014.5634
- Scholey, D. V., Belton, D. J., Burton, E. J., Perry, C. C. (2018). Bioavailability of a novel form of silicon supplement. *Scientific reports*, 8(1), 1–8. https://doi.org/10.1038/s41598-018-35292-9
- Mondal, B., Ghosh, D., Das, A. K. (2009). Thermochemistry for silicic acid formation reaction: Prediction of new reaction pathway. *Chemical Physics Letters*, 478(4–6), 115–119. https://doi.org/10.1016/j.cplettq.2009.07.063
- [5] Dwivedi, S., Kumar, A., Mishra, S., Sharma, P., Sinam, G., Bahadur, L., ... Tripathi, R. D. (2020). Orthosilicic acid (OSA) reduced grain arsenic accumulation and enhanced yield by modulating the level of trace element, antioxidants, and thiols in rice. *Environmental*

відповідні константи рівноваги для кластерів [H₄SiO₄·L]. Показані залежності вільної енергії від сумарного заряду ортофосфатної кислоти $(\Delta G_r(q))$ та сумарної енергії зв'язування міжмолекулярних водневих зв'язків від вільної енергії Гіббса реакції утворення кластерів з аніонами ортофосфатної кислоти $E_b(\Delta G_r)$. Було розраховано вільну енергію Гіббса реакцій обміну досліджуваних кислот з кластером [H₄SiO₄·H₂O]. Визначено енергію активації перехідного стану (115 кДж/моль) [H₅SiO₄+·CH₃SO₃-] і показано особливості зв'язування центру Бренстеда.

Science and Pollution Research, 27(19), 24025–24038. https://doi.org/10.1007/s11356-020-08663-x

[6] Pielesz, A., Fabia, J., Biniaś, W., Fryczkowski, R., Fryczkowska, B., Gawłowski, A., ... Waksmańska, W. (2021). Graphene Oxide and Stabilized Ortho-Silicic Acid as Modifiers of Amnion and Burn Affected Skin: A Comparative Study. *Nanotechnology, science and applications*, 14, 49–67. <u>https://doi.org/10.2147%2FNSA.S294412</u>

[7] Pasenko, O. O., Mandryka, A. G., Mala, M. A., Golichenko, Yu. O. (2020). [Obtaining stable solutions of orthosilicic acid]. «Science, Society, Education: Topical Issues And Development Prospects», Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference, 271–273. (In Ukrainian)

- [8] Frisch, M. J. E. A., Trucks, G. W., Schlegel, H. B., Scuseria, G. E., Robb, M. A., Cheeseman, J. R., ... & Fox, A. D. (2009). Gaussian 09, Revision D.01. *Gaussian. Inc., Wallingford.*
- [9] König, F. B., Schönbohm, J., Bayles, D. (2001). AIM2000a program to analyze and visualize atoms in molecules. *Journal of Computational Chemistry*, 22(5), 545–559.

- [10] Becke, A. D. (1993). Density-Functional Thermochemistry. III. The Role of Exact Exchange. Indian Journal of Pure & Applied Physics, 98(7), 5648– 5656. https://doi.org/10.1063/1.464913
- [11] Lee, C., Yang, W., Parr, R. G. (1988). Development of the Colle-Salvetti correlation-energy formula into a functional of the electron density. *Physical review B*, 37(2), 785. <u>https://doi.org/10.1103/PhysRevB.37.785</u>
- [12] Kravchenko, A. A., Demianenko, E. M., Grebenyuk, A. G., Terets, M. I., Portna, M. G., Lobanov, V. V. (2021). Quantum chemical study on the interaction of arginine with silica surface. *Chemistry, Physics and Technology of Surface*, *12*(4), 358–364. https://doi.org/10.15407/hftp12.04.358
- [13] Wiberg, K. B. (2004). Basis set effects on calculated geometries: 6-311++G** vs. aug-cc-pVDZ. *Journal of computational chemistry*, 25(11), 1342–1346. <u>https://doi.org/10.1002/jcc.20058</u>
- [14] Demianenko, E., Ilchenko, M., Grebenyuk, A., Lobanov, V. (2011). A theoretical study on orthosilicic acid dissociation in water clusters. *Chemical Physics Letters*, 515(4-6), 274-277.
  - https://doi.org/10.1016/j.cplett.2011.09.038
- [15] Nimoth, J. P., Müller, T. (2021). The influence of ring strain on the formation of Si-H-Si stabilised oligosilanylsilyl cations. *Dalton Transactions*, 50(45), 16509–16513. <u>https://doi.org/10.1039/D1DT03375A</u>
- [16] Afshari, T., Mohsennia, M. (2019). Effect of the Si, Al and B doping on the sensing behaviour of carbon nanotubes toward ethylene oxide: a computational study. *Molecular Simulation*, 45(16), 1384–1394. https://doi.org/10.1080/08927022.2019.1635693
- Barone, V., Cossi, M., Tomasi, J. (1998). Geometry optimization of molecular structures in solution by the polarizable continuum model. *Journal of Computational Chemistry*, *19*(4), 404–417. https://doi.org/10.1002/(SICI)1096-987X(199803)19:4<404::AID-JCC3>3.0.C0;2-W
- [18] Tomasi, J., Mennucci, B., Cammi, R. (2005). Quantum mechanical continuum solvation models.*Chemicalreviews*, *105*(8), 2999–3094. <u>https://doi.org/10.1021/cr9904009</u>
- [19] Wick, C. R., Clark, T. (2018). On bond-critical points in QTAIM and weak interactions. *Journal of Molecular Modeling*, 24(6), 1–9. <u>https://doi.org/10.1007/s00894-018-3684-x</u>

- [20] Vargaljuk, V., Okovytyy, S., Polonskyy, V., Kramska, O., Shchukin, A., Leszczynski, J. (2017). Copper Crystallization from Aqueous Solution: Initiation and Evolution of the Polynuclear Clusters. *Journal of Cluster Science*, 28(5), 2517–2528. https://doi.org/10.1007/s10876-017-1239-4
- [21] Vargalyuk, V. F., Osokin, Y. S., Polonskyy, V. A., Glushkov, V. N. (2019). Features of (dπ-pπ)-binding of Cu(I) ions with acrylic, maleic and fumaric acids in aqueous solution. *Journal of Chemistry and Technologies*, 27(2), 148–157. https://doi.org/10.15421/081916
- [22] Espinosa, E., Molins, E., Lecomte, C. (1998). Hydrogen bond strengths revealed by topological analyses of experimentally observed electron densities. *Chemical Physics Letters*, *285*(3/4), 170–173. https://doi.org/10.1016/S0009-2614(98)00036-0
- [23] Kravchenko, A. A., Demianenko, E. M., Grebenyuk, A. G., Lobanov, V. V. (2018). A Quantum Chemistry Study on the Interaction Between Silica Surface and Aqueous Alkaline Solutions. *Physics and chemistry of solidstate*, 19(1), 74–78. <u>https://doi.org/10.15330/pcss.19.1.74-78</u>
- [24] Joshi, J., Mishra, M. K., Srinivasarao, M. (2011). Silicasupported methanesulfonic acid—An efficient solid Bronsted acid catalyst for the Pechmann reaction in the presence of higher n-alkanes. *Canadian Journal of Chemistry*, 89(6), 663–670. https://doi.org/10.1139/v11-055
- [25] Kester, P. M., Crum, J. T., Li, S., Schneider, W. F., Gounder, R. (2021). Effects of Brønsted acid site proximity in chabazite zeolites on OH infrared spectra and protolytic propane cracking kinetics. *Journal of Catalysis*, 395, 210–226. https://doi.org/10.1016/j.jcat.2020.12.038
- [26] Schroeder, C., Siozios, V., Hunger, M., Hansen, M. R., Koller, H. (2020). Disentangling Brønsted Acid Sites and Hydrogen-Bonded Silanol Groups in High-Silica Zeolite H-ZSM-5. *The Journal of Physical Chemistry C*, 124(42), 23380–23386. https://doi.org/10.1021/acs.jpcc.0c06113
- [27] Jeanvoine, Y., Ángyán, J. G., Kresse, G., Hafner, J. (1998). Brønsted acid sites in HSAPO-34 and chabazite: an ab initio structural study. *The Journal of Physical Chemistry B*, 102(29), 5573–5580. https://doi.org/10.1021/jp980341n